

Praktijktafel Twee is meer, 30 oktober 2015, Antwerpen

Verslag Praktijktafel 1: Buddywerking met mensen met psychische moeilijkheden

Buddywerking Vlaanderen overkoepelt alle regionale buddywerkingen in Vlaanderen en Brussel. De formule is vrij eenvoudig: één vrijwilliger ('buddy') wordt gekoppeld aan één persoon met psychische moeilijkheden ('deelnemer'). Ze ontmoeten elkaar voor een babbel, gaan wandelen, eens fietsen of naar de film,... Voor de concrete invulling van het contact wordt rekening gehouden met de verwachtingen en mogelijkheden van beiden.

Gasten: Liesbet D'Haeseleer (buddywerking regio Gent) en Els Sinove (buddywerking regio Zuid-Oost-Vlaanderen) komen hun aanpak toelichten.

Moderator: Inge Van de Walle (Demos)

Verslag: Caroline Balliauw (Fonds Vrijetijdsparticipatie)

Deelnemers/gebruikers:

Vraag vanuit deelnemers:

- Kan heel concreet (bijvoorbeeld voor een bepaalde activiteit) zijn of minder duidelijk.
- Belangrijk is een interne motivatie bij de deelnemers, niet enkel op doorverwijzing.
- Voor deelnemers is het vaak moeilijk om zelf initiatief te nemen. Mensen hebben hiervoor tijd nodig, het is moeilijk om toe te geven dat je nood hebt aan sociale contacten.

Algemeen

- Hoe ga je om met deelnemers? Vraag aan de deelnemers zelf hoe hij/zij wil dat de buddy met de persoon in kwestie omgaat.
- Buddywerking biedt duidelijk een andere setting dan contact met hulpverleners.

- Deelnemers willen expliciet hun netwerk verruimen met mensen die niets te maken hebben met hun psychische problematiek.

Profiel

- Mensen met een chronische psychische problematiek. Dit is heel divers. De meesten hebben al een lange weg achter de rug van contacten met psychiater, therapeut of CGG.
- Meestal 40+ met veel verlieservaringen (verlies van job, netwerk...).

Vrijwilligers:

Screening

- Op voorhand op basis van drie gesprekken. Erg belangrijk, omdat we hen op pad sturen met iemand met een psychische kwetsbaarheid, het is belangrijk dat vrijwilligers dit kunnen dragen.
- In Zuid-Oost-Vlaanderen in samenwerking met Ziekenzorg.

Engagement

- Geen vooraf afgesproken einddatum. Als een duo aangeeft te stoppen, is dat OK. Mensen hebben altijd de keuze om te stoppen. Mensen stoppen vaak om privéredenen. Zowel vanuit vrijwilliger als deelnemer. Er komt een afrondingsgesprek als de relatie nog goed zit. Als mensen elkaar niet meer willen zien brengen we hen ook niet meer samen.
- We vragen een minimumengagement van 1 jaar.
- Langste contact loopt nu al 19 jaar.
- Motieven: willen iets doen voor iemand anders, iets willen terugdoen naar de maatschappij; voor zichzelf op zoek naar zinvolle daginvulling
- Afsluiting afhankelijk van hoe het stopt. Bv. als privéleven verandert, dan is dat een mooi afrondingsgesprek. Als het contact misloopt en de vrijwilliger komt daar ook gekwetst uit, dan is het moeilijker. Vaak in gemeenschappelijk gesprek afgerond.

Werving

- Via folders (bv. in de bib), advertenties, facebookpagina, website, artikels in kranten en tijdschriften..
- Een vrijwilliger moet iets 3x op een andere manier gezien hebben voordat ze erop ingaan.
- Concrete advertenties: Bv. persoon die graag wil gaan wandelen.
- De persoon is de hoofdzaak, de psychische kwetsbaarheid zetten we niet in de advertentie.

Profiel

- Overboekte, geëngageerde vrijwilliger. Gepensioneerde die vaak al een volle agenda heeft. Studenten, mensen die fulltime werken.. Zeer gedreven vrijwilligers.
- Mensen tussen 30 en 40 worden zelden bereikt (wegens combinatie werk en gezin), terwijl de deelnemers vaak wel die leeftijd zijn.

Matching

- Uitgebreide kennismaking: bv man/vrouw, roker/nt-roker, karakter, soort activiteiten of eerder babbelen. Stuk aanvoelen. Ook in overleg met collega.
- Man vrouw, mannen die op zoek zijn naar relatie niet voorstellen aan jonge studenten.
- Loopt niet altijd goed. Eerst vrijblijvende ontmoeting in het gebouw, uurtje tijd om kennis te maken. Volgende dag bellen we op, als ze het dan allebei zien zitten maken we overeenkomst op, als iemand zich niet comfortabel voelt niet.
- Wachtlijst: geen numerieke wachtlijst. Wel meer aanvragers dan aanbod.

Afsprakennota

- Vrijwilliger is gehouden aan geheimhoudingsplicht. Bij moeilijke situatie wel verplicht door te geven.
- Concreet: bv aantal afspraken, plaats van afspraken, manier van verplaatsen, wat bij annulatie van een afspraak, nemen jullie tussendoor contact op... etc.
- In het begin schrikken, maar nadien goed dat het kader duidelijk is.
BV: deelneemster die heel vaak smste, en dan kan je terugvallen op de afspraken die gemaakt zijn.
- Buddies en deelnemers zijn vrij om te doen wat ze willen doen, geen verslag nodig van de activiteit. Alleen als er iets is contact opnemen.

Coaching

- Eerste gesprek na 3 maand op de bureau (= proefperiode). Nadien om de 6 maand, lang bestaande duo's om het jaar. Geeft mensen de mogelijkheid om aan elkaar te zeggen wat buddywerking voor hen betekent. De gesprekken zijn zoveel mogelijk samen, tenzij er zaken zijn die ze niet aan elkaar kunnen zeggen. We nemen ook altijd vooraf contact op met beiden. Soms wordt er bv. ook een therapeut bij gevraagd.
- Ervoor zorgen dat het contact zo goed mogelijk verloopt.
- Aanspreekpunt. Bv zoeken naar breicafé in de buurt, vrijetijdsaanbod bekend maken.
- Vorming: dag opleiding rond psychische aandoening en hoe hier als vrijwilliger mee omgaan?
- Intervisiemomenten etc. vaak gekoppeld aan thema, ervaringen uitwisselen...
- Telefonisch contact, per mail...
- 19u en 30 tewerkstelling voor de begeleiding van 96 duo's. In principe 1 uur voor 1 duo te begeleiden.
- Als structuur van buddywerking stilvalt, valt het contact vaak stil. Zelden informele relatie dat buddy en deelnemer vrienden worden.
- Snijvlak vriend/hulpverlener: Activiteiten zijn echt gericht op vrije tijd. Buddies krijgen ook dag opleiding rond psychische aandoeningen en hoe je daarmee omgaat. Als mensen advies vragen, refereren we naar feit dat ze buddy zijn. We behoeden vrijwilligers ervan om mee te gaan in adviezen etc. Soms kunnen ze wel ondersteunen vanuit levenservaring. We volgen dit op in onze opvolgingsgesprekken.

Varia

- Diversiteit tussen context van een grote stad of het platteland. Mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding zijn beperkter in Zuid-Oost-Vlaanderen dan in Gent.
- Op de intervisies in Gent komt het thema nabijheid altijd aanbod. Belangrijk is dat mensen weten dat ze altijd bij ons terecht kunnen. Wat mag je doen en hoever mag je gaan, komt altijd terug in intervisie: "Afstandelijke betrokkenheid".
- Diversiteit in de werking: we bereiken bijna geen mensen van andere afkomst. Ook geen zicht op de instroom in psychiatrie?
- Ergste is als vrijwilliger zich niet meer laat horen. Bevestigt deelnemer vaak in kwetsbaarheid.
- Strakke procedure, is er nog ruimte voor spontaniteit? Door het strakke kader blijft dit bestaan. We hebben een strak kader, maar daarbinnen zijn mensen wel vrij.
- Financieel: mensen betalen zelf voor hun deelname, zowel deelnemer als vrijwilliger staan in voor hun kosten. Dat staat ook zo in de overeenkomst. Vrijwilligers weten ook dat ze zelf een deel financieren. Hoort ook bij de visie. Hou rekening met elkaars keuze; bv zoeken waar je allebei filmticket aan wil besteden. Er wordt ook rekening gehouden met financiële mogelijkheden, veel deelnemers leven van een uitkering.
- Deelnemers met elkaar matchen? Daar is al rond geëxperimenteerd. Indien er een match is kan dat wel. Gent kiest hier bewust niet voor. Vraag van deelnemers en aanbod van vrijwilligers willen zij niet mixen. Deelnemers blijven deelnemers, vragen iets en hebben daar recht op. In Zuid-Oost-Vlaanderen wordt ook met deelnemers gewerkt die in het verleden een psychologische problematiek hadden en nu voldoende draagkracht hebben. Voorwaarde is dan om daarvan afstand te nemen.